

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közles után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal • 16.— | nyolczad oldal • 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

Népoktatásunk állapota.

A feltámadás szent ünnepét üljük. Feltámadt Krisztus, így hangzik az ige az ajkakon. Az ige ereje áthatja lelkünket és mi ennek erejével gondolkozunk és cselekszünk. Ily eszmék hatása alatt elmélkedem a fenti tételről, kérve olvasóimat, hogy e szent napokon olvassák el soraimat és vessék lelkükbe annak tanulságait.

Hogy a manapság mind sürűbben felburjánzó antikrisztianus irányzatok mily tervszerűséggel, mily előre megállapított s azt lépésről-lépésre pontosan betartó stratégiával végzik harcműveleteiket a keresztény világnézet várának legfontosabb része, a népoktatásügy kizárólagos birtokbavétele végett: ennek kézzelfogható jeleivel nap-nap után találkozunk. A francia züllött közállapotok majmoló kopirozásával a hazai szabadkőműves páholyok is programjukba vették a népoktatásügynek a hitfelekezetek befolyása alól való teljes függetlenítését, leplezetlenül szólva: az iskolai tanítás és nevelés dekrisztianizálását. A társadalom terén, mint a közélet fórumain, egyesületekben, a parlamentben, a napisajtóban és szakfolyóiratokban ép úgy, mint a «társadalomtudományi» irodalmi munkákban megkezdődött e napiparancsra és tart szünet nélkül a hangverseny, melynek textusa a különféle melódiák dacára is mindig egy: a tanítás joga mindenkit megillet, csak a katolikus egyházat nem!

Csak néhány héttel ezelőtt mutattuk be épen e lapok hasábjain Kunfi Zsigmondnak, a temesvári főreáliskola szociáldemokrata tanárának, a talmi haladás, művelődés és szabadság frázisával kitömött, kifestett s a gyanutlanok elesébitására felbérelt divatbábját, s ma ismét tudomást kell vennünk és vissza kell utasítanunk egy nem kevésbé alattomos kísérletet.

Valami Kemény János nevű székesfővárosi tanító vállalkozott arra a diestelen szerepre, hogy a szabadkőműves páholyok egyik kiadvá-

nyában, *Népoktatásunk állapota* címen, a pártatlanság leple alatt becsempéssze a köztudatba a haza- és keresztény-ellenesség ócska áruit. Az állami kötelező ingyenes népoktatás kívánatos, csalogató cégéret tüzi ki boltja fölé s ezzel a védjeggyel esinosított csomagjaiban voltaképen nem terjeszt egyebet, az ő kifejezésében «a felekezetenküli», azaz hazafiatlan és vallástalan, tehát erkölestelen népnevelés maszlagjánál.

Ellenfeleink régi s a nem eléggé óvatosak vagy élesszeműek irányában gyakran bevált receptje szerint ő is a *pártatlanságot* és a tudományosságot affektálja, de ezt a hangot nem bírja sokáig, lépten-nyomon kibicsaklik szerepéből s ekkor világosan kitűnik, hogy ez a *pártatlan szin és tudományos máz*, ez a nyakatekert okoskodás és mondva csinált statisztika mind csakis arra való, hogy a *katholikus keresztény szellemű népnevelést püdesztályjáról letaszítsa és megsemmisítse*.

Ennek a célzatnak szolgálatában hiabavaló igyekezettel hangoztatja s neveltséges képmutatással siránkozik, hogy ime 30 év után is hol állunk: a népiskolák túlnyomó százaléka a katolikus egyház birtokában van, ezek az iskolák a vallásérkölesi cél megvalósítása érdekében dogmákat nyújtanak, sötétséget, valótlanyságot, tudatlanságot, bigotteriát, türelmetlenséget, dohos léghört és közép-kort, szóval felekezetiiséget terjesztenek, azaz lelkiismeretesen és szolgailag lemásolja az egyházellenes lexikonok immár avasuló lapjairól az e célra szánt szókészletet. Minden értéket lebecsmérel, mely a krisztusi világnézet fenntartó oszlopait képezi, mert hiszen ma ez a divathoz tartozik; csak a haza fogalmát nem bántja, de nem is magasztalja, hanem behuzza karmait, midőn e mellett siklik el, mert a hazafiságot egyelőre és látszólag nem bántani ma bizonyos körökben szintén divat, melynek meghódolni ha kényelmetlen is, de kötelező.

Különben is a hazafiság ma még divatos

ruházatot ez az irányzat csak egy-két percre veszi magára s csak a nyilvánosság előtt viseli; ott-hon, úgy maguk között, intím megszokottságuk-ban mihamar a süthő dobják, s ha rajtuk fog alul, többé a nyilvánosság számára sem szedik elő. Mert azzal az okoskodással, mellyel ma az oly gúnyosan emlegetett «szeretet vallásán» alapuló keresztény iskolát felrevetik, mert ez szerintük — nem lehet az az iskola, «mely az egyén és egyén iránti megbecsülést s ezzel a kölcsönös szeretet és az egymáshoz tartozandóság mely orzetét költi föl», holnap ép oly könnyen, sőt sokkal könnyebben túlteszik magukat a magyarság hitfelekezeti iskoláján, mert hiszen — smét szerintük — a hazaszeretet «vallásán épült turejmetlen iskola nem lehet az az iskola, mely az egyén és egyén iránti stb. stb». Ine, ily igaz és alapos okokból vetik felre ma a keresztény iskolát és tartják még fent ma az állami iskolát!

De a szabadkőműves irányzatnak a kereszténység ellen irányuló erőfeszítése a tanítóképzés kérdésében tör ki a legnagyobb vehemenciával. Azt ok is tudják, hogy az iskolák meganiyi sokasága is nem lényeges tényező; a döntő faktor, az iskolák lelke: a tanító. Hadd tartozzanak bárhova az iskolák, hadd viselje bárki a fenntartási költségeket és gyakorolja a külszínen a felügyeleti jogot: amely irányzat a tanító, azé az iskola, azé a jövő. És ebből a szempontból, mikor siralmasan panaszoja a tanítóság intelligenciájának hiányát, a gyermekek jó nevelésének és tanításának tökéletes munkájára való keptelenségét, hiányos, egyoldalú kiképzését, energikusan követeli a népnevelés fontossága és az állam elodázhatatlan érteke nevében a tanítóképzés kivévetét a felekezetek kezéből és annak teljes államosítását.

Eanyi szemelvény és reflexió, azt hisszük, untig elegendő, hogy minden lelkiismeretes és tisztelretreméltő törekvésű magyar és keresztény népnevelőnek szemé felnyíljen a szabadkőművesek nemzetiszínű lobogóval s a modernség tetszetős jelszava alatt megindított aknamunkájára. Minden elvük silánynak, minden törekvésük elvetendőnek bizonyul az Evangélium igazságai mellett: csak egy eszmét kölcsönzünk ki tőlük: azt, hogy a nép szellemi redelmére eletszükség egy országos keresztény népnevelési szervezet létesítése, mely száz meg száz tízokkal, ezer meg ezer karokkal füzze magához minél hamarabb és minél erősebben a hazai népiskolákat.

Lelkünk egész hovával üdvözöljük a szárnyait mosi bontogató Országos Magyar Katolikus Iskolaegyesületet, melyet hazánk és egyházunk vitális érdekeinek veszélyeztetett volta hívott létre a fenti eszme megvalósítására. Attól az időponttól kezdve, mikor életérős működését megkezdheti, fogjuk vallásérkölesi alapokon nyugvó hazai népettatásügyünknek egy újabb, az elmúltnál diadalmasabb korszakát számitani. Boldog Alleluját!

Budapest.

Wohlmuth Ernő.

A számtanítás a nevelő-oktatás szolgálatában.

(Folytatás.)

Hogy miért jutnak oly kevesen az V. és VI. osztályokba, ennek okát az idézett tudósításban nem találtam megjelölve. Statisztikai adatok nélkül is nem nehéz belátni, hogy aránylag elenyésző esekély azon tanulók száma, akik évenként a középiskolákba mennek át. A tanulóknak zöme a népiskolából kilépve, ipari vagy más kenyérkereseti pályára lép. A statisztikai adatok gyűjtésénél arra is tekintettel kellett volna lenni, hogy a tanulóknak hány százaléka végzi el a népiskola 1., 2., 3., 4. stb. osztályát s mely tantárgyból bukna a legtöbbben. Erre az utóbbi kérdésre statisztikai adatok nélkül is azt hiszem elég biztossággal állíthatom, hogy a számtan szolgáltatója a népiskola alsó osztályaiban a bukottak legnagyobb kontingensét. Irni és olvasni a tanulók legnagyobbrésze megtanul egy év alatt, ezek a II. osztályban is képesek e tárgykból haladni, a számtanból azonban igen sokan maradnak vissza az alsó osztályokban. Ezen bajon csak a tananyag redukálásával lehetne segíteni. Hiszen, ha az élet szükségleteit tekintjük, semmivel sem okadatolható ezen káros sietség; a középiskolákba állépó tanulókra való tekintetből sem kívánatos, hogy a IV. osztályban már végtelen számkörben számoltassunk. Sokkal könnyebben boldogulnának ott tanulóink, ha csak 1000, de legfeljebb 10.000-ig haladnánk a népiskola IV. osztályában. Ezen beosztás a jobb tehetségű tanulók kárára sem volna és a gyöngébb tehetségűek is megtanulnának jól számolni s így alig akadna a felső osztályokba jutott tanulók között olyan, aki a 100-ig terjedő számkörben való számolásban sem tanusít elég biztosságot.

Tagadhatatlan azonban, hogy a mostani tanterv keretében is sokat tehetünk a számtanítás sikerének biztossítására. Így a III. osztályban, mielőtt az 1000-ig terjedő számkör ismertetésére áttérnénk, ismételtessük át alaposan az 1—100-ig terjedő számkört. Ezen ismétlésre az osztott iskolákban is bátran szentelhetünk 3—4 hónapot. Ezt, ha számtanításban sikert akarunk elérni, nem szabad elmulasztanunk, mert kellő biztosságot e számkörben a legjobb módszeres eljárás mellett sem szerezhettek a II. osztályban tanulóink, legalább annyira nem, hogy abból semmit sem felejtettek volna és így az ismétlés fölöslegessé válna.

Az ismétlés befejezése után először is a tiszta százások sorát fejtjük ki 1000-ig s csak azután fogjunk e számkör részletes tárgyalásához. Számolás tulajdonképen csak egy van, az észszerű számolás. A számolás tehát a III. osztályban is főleg fejbéli (szóbeli) legyen, ha a gépiességtől meg akarjuk óvni tanulóinkat; ezt kívánja különben a tanterv is. Ha a számolásban sikert akarunk elérni, még a felsőbb osztályokban is.

tályokban is. kiváló gondot kell a fejbeli számolásra fordítani. Az írásbeli számolást a fejbeli számolással úgy kell összekötni, hogy a fejbeli és az írásbeli számolás között a tanuló se lásson különbséget. Ettől függ a számtanítás sikere!

A III. osztályban különben még a tulajdonképeni írásbeli számolást nem is volna szabad felvenni. Legyen az alsó 3 osztály az alapvető, a felső 3 osztály pedig a kiépítő! Semmi esetre sem volna szabad azonban az írásbeli számolást ez osztályban a tanév második fele előtt megkezdeni. Addig az írásbeli számolás, úgy mint az alsó két osztályban, a fejbeli számolás pusztá ábrázolásából álljon.

A tulajdonképeni írásbeli számolást legcélszerűbben úgy köthetjük össze a fejbeli számolással, ha e fokon s ahol ez lehetséges még a felsőbb osztályokban is, minden példát előbb szóbelileg (fejben) kell megoldani. A nagyobb és bonyolultabb példánál megengedjük a tanulóknak az alapul vett számokat és az egyes részlet műveletek eredményét a táblára feljegyezni.

Az önkifejtő tanalok megkívánja, hogy a tanuló következtetés útján maga jöjjön rá a példa megoldásának módjára. A végzendő műveletek megjelölését mindig előzetesen kell megkívánni. Kapkodást nem szabad megtűnünk. Mielőtt hozzáfogna a tanuló a példa megfejtéséhez, tisztában legyen minden lépésével, mely céljának eléréséhez vezet.

Ezzel nemcsak a szorosan vett tanításnak, hanem a nevelésnek is igen fontos szolgálatot teszünk.

Az alapművelek közül az összeadás, ha a számjegyek helyi értékével már tisztában vannak a tanulók, nehézséget nem okozhat. Kívánjuk meg azonban, hogy a tanulók az egyes számokat helyi értékük megjelölésével nevezzék meg a művelet folyamán. Így pl. 6 egyes meg 5 egyes az 11 egyes. 11 egyes — 1 tizes és 1 egyes stb.

A kivonásnak kétféle módját ismerjük: a tulajdonképeni kivonást, amelynél a kivonandót tényleg kivonjuk a kisebbítendőből és a pótlást, amelynél egy számot keresünk, amely a kivonandóhoz adva, a kisebbítendőt adja eredményül. Ez utóbbi mód bonyolultabb ugyan, de nem oly bonyolult, hogy a népiskolai tanuló is meg nem érthetné, ha azt nem «tudományosan», azaz elvontan, hanem a tanulók értelmének megfelelően, a fokozatosság elvei szerint, elemi módon tanítjuk, amint azt alább igyekszem bemutatni. Mind a kétféle módot már a III. osztályban tanítani nem szükséges. Arra azonban tekintettel kellene lennünk, hogy mind a kettőt szorosabb összefüggésbe hozzuk egymással. A tulajdonképeni kivonás a pótlással való kivonás módjára készítse elő a tanulót.

A tulajdonképeni kivonásnál is azonban az u. n. kölcsönözgetéssel okvetlenül fel kell hagyni.

Minnek menjen a szomszédjához pl. egy «tized» kölcsönözni az, akinek a tizedeket rejtő fiókjában több tizede, vagy esetleg a százások helyén több százasa is van? Nem természetesebb-e innen egy tizedt ill. százast fölváltani?

A tulajdonképeni kivonás a valóságban véghez vitt «kifizetés» ábrázolásból álljon. pl. Egy kereskedőnek «százas», «tizes» és «egyes fiókjában összesen 314 koronája van és pedig 3 százasa, 1 tizede és 4 egykoronása; ebből 226 koronát kell kifizetnie. Hogy ezt megtehesse, nem fog kölcsönözni, hanem fölváltani egy százast és egy tizedt. Lesz tehát: 2 százasa, 10 tizede és 14 egykoronása — 314 korona. Ebből ki kell fizetnie: 2 százast 2 tizedt és 6 egyest — 226 korona, marad 8 tizede és 8 egykoronása — 88 koronája. A fölváltott tizedt a tanítás későbbi folyamán, midőn a kisebbítendőt már nem bontjuk így föl, megjelölhetjük a szokásos ponttal is. Atmenetül, a pótlással való kivonás előkészítésére, célszerű a III. osztályban legalább ezen eljárás lényegének megtartásával, tehát a fölváltás és a pont megtartása mellett végeztetni a kivonást.

Igy készítjük elő a pótlással való kivonást a IV. osztályban is, ahol a kivonást már pótlással kell végeztetni. A pótlással való kivonásnál nem a tulajdonképeni pótlás (pl. $5 + 2 = 8$ $5 + 3 = 8$), hanem a ki nem tüntetett, tulajdonképen azonban itt is fölváltott tizes, százás stb. és a fölváltott tizes, százásnak, stb. a kivonandóhoz való hozzáadását értik meg nehezen a tanulók, ha azt értelmükhöz mért módon nem szemléltetjük. Nem tartom pedig értelmükhöz mért szemléltetésnek azt, ha be is bizonyítjuk nekik, hogyha ugyanazt a számot adjuk a kisebbítendőhöz és kivonandóhoz is, a maradék nem változik. pl. $6 - 4 = 2$; $16 - 14 = 2$ stb. Ezt a tanuló belátja és meg is tanulja, hanem belső összefüggést ezen «tünemény» (?) és a művelet között ő nem fog látni. Az így tanított pótlás nem sokban különbözik a pusztá gépieségtől, a mitől pedig a számtanításban különösen óvakodnunk kell.

Megkísérlem leírni, hogyan szoktam én tanulóimnak a pótlással való kivonást szemléltetni. A kivonásnak ezen módját úgy szoktam feltüntetni, mint az előbbi mód szemléltetésére alkalmazott példa szerint már megtörtént «kifizetés» utólagos kiszámítását.

En, mint emlitem, nem azon tapasztalatból, hogy a kisebbítendő és kivonandó tizedeihez ugyanazon számot adva, a maradék nem változik, hanem a gyakorlati élet tapasztalatából indulok ki, azaz nagyjában megmaradok az előbbi módnál, csak módosítom azt, amennyire az a pótlás szempontjából szükséges. A tulajdonképeni kivonásnál, helyesebben elverésnél, a fölváltott egységet (tizedt, százast stb.) tényleg elvettük, a pótlekozásnál azonban, mint számolásnál ezt nem tesszük, hanem e helyett a fölváltott egységet, mint már kiadottat, a kivonandó egységeivel egyidejűleg számítjuk le.

A pótlékozásnál tehát *fölváltottnak* vesszük az illető egységet s ezt eleinte az illető szám fölé föl is jegyeztethetjük. Ez is megkönnyíti a megértést. A példa tehát, mint fentebb említettem, utólagos számadásként szerepel.

A kereskedő 314 koronából 226 koronát fizetett ki. 314 korona. Hogy 6 egyest kifizet-

— 226 —

88

hessen, egy tizedet föl kellett váltania, lett tehát 14 egyese. (a 10 egyest a 4 egyes fölé írjuk.) Hány egyese maradt a 6 egyes kifizetése után? 6 egyest kifizetett, meg 8 egyes = 14 egyes. 1 tizedet felváltott, ezt tehát szintén kiadta, így tehát a *kiadáshoz* kell ezen fölváltott tizedet számitanunk. Kiadott tehát 1 tizedet meg 2 tizedet.

Hogy ezt megtehesse előzetesen egy százast is föl kellett váltani. A számadásban tehát 11 tized szerepel, amelyből összesen 3 tized számitandó le. 3 tized meg hány tized az 11 tized? 3 tized + 8 tized = 11 tized. 1 százast fölváltott, ezt tehát a 3 századból szintén le kell vonni.

A fölváltott 1 százast meg a kiadandó két százast az 3 százast meg hány százast a 3 százast? 3 százast + 0 százast = 3 százast. Minderre természetesen szintén önkifejtőleg kell a tanulókat rávezetni. Magát a pótlást fejben már az első osztálytól kezdve tanítani kell.

A formális fokozatok szerint elrendezve ezen eljárásunk a következő egymásutánban folytathatók:

I. fokozat. *Előkészítésül* az előbb tanult kivonás (elvévés) módjának lényegét ismételjük, különös tekintettel a pótlással való kivonásra. Alkalmos előgyakorlatul szolgálhat a kivonás próbája és kisebb feladatoknak fejben való megoldása.

II. fokozat. *Közlés*. A fentebb vázolt eljárás mellett végeztetjük és gyakoroljuk a kivonást.

III. fokozat. *Összekötés*. A pótlással való kivonásnak összehasonlítása a régebben tanult kivonás módjával. A lényeg kiemelése és tudathoz való hozása. A kivonásra való szabály elvonása.

IV. fokozat. *Összefoglalás*. A kivonást részletezés nélkül végeztetjük pótlás által. A szabály begyakorlása.

V. fokozat. *Alkalmazás*. Különféle feladatok megoldása pótlással. Összetett (összeadási és kivonási) példák megoldása.

A kivonásnál véltem legalkalmasabbnak a tanítási fokozatok gyakorlati alkalmazhatóságát is bemutatni. Ha hosszadalmasnak tűnnék is föl valaki előtt ezen eljárás, a praxisban nem fogja annak tapasztalni, mert élvezetet fog benne találni és sok fölösleges bosszankodásnak veszi ezzel elejét, mert a tanulók alaposan fogják a műveletet megérteni és begyakorolni, amivel bizonyára többet nyerünk, mintha felületes tanításunkat akármeddig ismételnők is, amely végre is csak pusztá gépiességben csúszosodnék

ki anélkül, hogy maradandó értékű lenne. Mert a közmondás szerint: «rostában nem lehet vizet hordani!» Ha szilárd épületet akarunk építeni, akkor szilárd alapot és erős falakat kell építenünk, amelyek könnyen elviselik a nehéz tetőt is. Az alap, a falak és a tető felrakásán kívül is még sokat kell a házon dolgozni, hogy lakható állapotba hozzuk. Ha később itt-ott le is esik egy kis külső máz, vakolat, a falak azért szilárdan fognak megállni és dacolni «az idők vasfogával». A felületes, bemagolt tanítást a kiállítások rövid tartamára összehátráltolt díszes pavilonokhoz hasonlíthatnók, amelyek a kiállítás (vizsga) alatt, a felületes szemlélőt könnyen elkápráztatják, de ha azon túl állni hagynók, csakhamar összedőlnek.

Azt hiszem az eddigiekben eléggé megvilágítottam a követendő módszertani eljárást s így a hátralévő műveleteknél rövidebbre szabhatom ismertetésemet.

Az írásbeli *szorzás* lényegében véve teljesen megegyezik a fejbélivel pl. 16×12 .

$$\begin{array}{r} 16 \times 10 = 160 \quad 16 \times 10 = 160 \\ 16 \times 2 = + 32 \quad 16 \times 2 = 32 \\ \hline 192 \quad 160 + 32 = 192. \end{array}$$

Az *osztást* célszerűbb előbb tulajdonképeni osztás gyanánt tanítani s csak ezután mint bennfoglalást (mérést); pl. 336 koronát 3 egyen között elosztani. $336 : 3 = 112$

3

6

$$\begin{array}{l} 3 \text{ százastnak } \frac{1}{3}e = 1 \text{ százast} \\ 3 \text{ tizesnek } \frac{1}{3}e = 1 \text{ tizes} \\ 6 \text{ egyesnek } \frac{1}{3}e = 2 \text{ egyes.} \end{array}$$

Az osztást a III. osztályban eleinte pótlással végeztessük, mert ez könnyebb s közelebb áll a fejbéli számoláshoz. Nagyobb számokkal a szorzat aláírása okoz könnyebbséget, de lassanként átmegyünk az előbbi eljárásra, azaz aláírás nélkül vonjuk le a szorzatot pótlással az osztandóból. Ezen pótlásnak célszerű előgyakorlatát képezi, ha több egymás alá írt összeadandót veszünk el egyszerre, egy ezen számok fölé írt kisebbítendőből kivonandó gyanánt. Ezen pótlás csak annyiban különbözik a közönségestől, hogy egyszerre esetleg több tizedet stb. kell fölváltanunk (hozzászámítanunk). Pl. ha az egyesek helyén 0 áll s a kivonandó összeadandók egyeseinek összege 42, itt 5 tizedet kell fölváltani és a kivonandó tizeseihez számitani. $42 + 8 = 50$ stb.

A 4 alaplóművelet begyakorlása különben főleg a IV. osztály tananyagát képezi, aminek az, ha a tanulók jól tudnak fejben számolni, könnyűséggel felelhet meg. Nem tartom azonban a számtanítás érdekében valónak, amint már fentebb kimutattam 10.000-en felül terjeszteni ki. 10.000-ig is csak azért, hogy az alaplóműveletek begyakorlására legyen a tanítónak tágasabb köre. Ennél tovább menni határozottan káros.

Pozsony.

(Folytatjuk.)

Uxa László.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A tanítói fizetések esedékessége. Kivonat az *esztergomi főegyházmegye f. évi XIII. körövényéből.* A kántortanítói és tanítói fizetések esedékességének megállapítása körül forgó kételyek eloszlátása végett az egyházmegyei lelkészkedő papságnak tudomására adom, hogy a készpénzfizetések és terménybeli járandóságok, valamint a munkaváltások esedékességét azon időtől kezdve állapítom meg, amikor a kántortanító vagy tanító, tanítónő az állását tényleg elfoglalta. A tanító eltávozása napjától az állás elfoglalása napjáig terjedő időközben esedékes jövedelem ezentúl mindenkor az iskola jövedelmét fogja illetni. Miután a tanítók osztálykodásánál a tanító állásfoglalásának napja is irányadó, szoros kötelességévé teszem az iskolaszékeknek, hogy az állás elfoglalásának napját az iskolaszékek jegyzőkönyvében mindenkor pontosan jegyezzék fel. A lemondó tanítótól pedig írásbeli lemondási nyilatkozat követelendő.

A zárvizsgálatok határidejének bejelentése. Felhívom az összes kerületi tanfelügyelőket, valamint a szerzetes tanítók és tanítónők vezetése alatt álló intézetek igazgatóságait, hogy a zárvizsgálatok határidejét az elemi iskolákra vonatkozólag folyó hó 20-ig, a polgári leányiskolákra vonatkozólag pedig május hó 20-ig jelentsék be.

Évzáró jelentések beküldése. Felhívom a ker. tanfelügyelőket, hogy a kerületi iskolákról szóló és a szükséges tanulmányi és statisztikai adatokat tartalmazó évről évre jelentéseket folyó évi július hó végéig pontosan szolgáltatassák be.

IRODALOM.

Tanítók zsebkönyve. A *Szent-István-Társulat* kiadásában s *Wohlmut Ernő* szerkesztésében az 190-9-i tanévre megjelenő szociálpedagógiai évkönyv közleményeit a következő munkatársak írták: *Prohászka Ottokár dr.* székesfehérvári püspök. *Giessen Sándor dr.* apát-kanonok, orsz. képviselő. *Erdősi Károly*, a Szent-István-Társulat igazgatója. *Ember Károly lojay*, az Orsz. Tanügyi Tanács elnöke. *Bertalan Vince*, tanítóképző tanár. *Dobos János*, az Orsz. Tanügyi Tanács titkára. *Farkas Zsigmond* plébános, gyógytudományi író. *Göresömi Dénes*, főreáliskolai tanár, író. *Herodek Károly*, a vakok orsz. intézetének igazgatója. *Horváth E. János*, székesfővárosi tanító, író. *Medgyesi János*, a siketnémák budapesti intézetének tanára. *Szekely Károly*, székesfővárosi tanító, tanügyi író. *Szuszai Antal* plébános, nevelésügyi író. *Pacséry Károly dr.*, Sopron vármegye kir. tanfelügyelője.

Katholikus Szemle. Huszonkettedik kötet. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti *Mihályfi Akos dr.* IV. füzet. Megjelenik július és augusztus kivételével minden hó 1-én. E füzet tartalma: A keleti egyház kérdése napjainkban. *Brinzeu Miklós.* Büntetési rendszerünk. I. *Eder Kálmán.* A gyermekek nemi felvilágosítása. *Komócsy István dr.* A szentek lelkiülete. *Kertész Kálmán.* Jeremiás. Költemény. *Sik Sándor.* Krisztus a tengeren: Franciából M.-né. Kereszt alatt. Nagyheti daljáték. *Szepessy László.* A hitért. Elbeszélés oroszról. *Széman István.* Folyóiratok szemléje. gd. — Könyvismertetések és bírálatok: *Barizini-Garady:* Pekingtől Párisig automobilon. *Ism. Lukácsy István.* Új verskötetek: Szabolcska: Magam ösvényén. — *Miklós Elemér:* Versek. — *Ifj. Inczinger Ferenc:* Vége a meséknek. — *Harsányi Lajos:* Új vízen. *Ism. szl. Ortway Tivadar:* Az ősemler táplálkozása. *Ism. Stóhr Géza Ker. János.* Haugh Béla: Wosinszky Mór életrajza. *Ism. Takács Gedeon.* — A **Katholikus Szemle** a Szent-István-Társulat elnökségének felügyelete alatt s ugyanazon Társulat költségén adatik ki, mint a társulati tagok évi illetményének egy része. — Nematagok számára előfizetési ára 10 korona. Megjelenik, a nyári szünet (július—augusztus) kivételével, havonként,

összesen tehát tizszer, hatives füzetekben. A szerkesztőseget illető minden küldemény a szerkesztő nevére a Társulat házába: **Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.** intézendő: tagdíjak, előfizetések és reklamációk ugyanoda küldendők a Szent-István-Társulat *igazgatóságához* címezve.

VEGYESEK.

Püspöki tanácskozmány. A nagymélt. püspöki kar f. hó 23-án ismét tanácskozára ül össze *Vaszary Kolos* bibornok-hercegprímás budavári palotájában. A tanácskozmányon egyéb fontos egyházi ügyeken kívül véglegesen dönteni fog a püspöki kar a kath. tanítóknak szolgálati és fegyelmi szabályzata ügyében is. A püspöki kar magas jóváhagyására váró szabályzat az egész országra nézve egységesen szervezi a magyar kath. tanítók szolgálati viszonyait.

Az ifjúság adománya az árvaházra. Az ózsáki ifjúság egy népszimű előadása után befolyt tiszta jövedelemből *Kiss Béla* István ózsáki kántortanító útján öt korona adományt küldött a kath. tanítói árvaházra. A nemes példa méltó a követésre.

Az Országos Magyar Kath. Iskolaegyesület ügyvezető igazgatósága f. hó 11-én véglegesen döntött a biztosításokat közvetítő iroda ügyében. A szerződést a **Gazdák Országos Szövetkezetével** kötötte meg, mely minden közvetített biztosítás után 15% tiszta jövedelmet fizet az Iskolaegyesület céljaira. Ezen felül az iroda fenntartásához évi kétezer koronát adományoz. A jövő számban részletesen ismertetjük a szerződést.

Tanszerkiállítás Győrött. Tanszeriparral alig foglalkozik néhány ember az országban. A meglevő néhány tanszerkészítő vállalatnak az élen is rendszeren egy tanító vagy tanár áll. Ilyenek vannak Budapesten és Szegeden. Ujabbban pedig Győrött alapított *«tanszer-műintézet»* Takáts Endre tanító az ujjirányú elemi és középfokú rajzoktatás természetet utánzó mintáinak és a számtan, valamint a beszéd-értelemgyakorlatok szemléltető tárgyainak készítésére. Takáts Endre tanszer-műintézte mintegy 600-féle különböző anyagból előállított mintát készít, ezekből állandó raktárt tart, ügyhogy megrendelésnél azonnal szállíthat. A múlt évben részt vett a pécsi orsz. kiállításon főt említett mintáival és saját találmányú *«Körteszámológépével»*, miket a kiállítás zsürije arany éremmel tüntetett ki. Most pedig Győrött rendez április 12—20-ig terjedő kiállítást, amelyen összes készítményeit befogja mutatni. Az érdekes és tanulságos kiállításra főlhívjuk kartársaink figyelmét.

1868—1908. Tisztelettel felhívom mindazon kedves kartársaimat, kik a volt soproni róm. kath. tanítóképzőben az 1867., 1868. és 1869. években képesítő vizsgálatot tettek, hogy a f. évi nagy szünetében rendezendő soproni 40 éves találkozásunkra vonatkozólag alulírottat arról értesíteni sziveskedjenek, mely időben óhajtanák az összejövetelt megtartani. Kartársi üdvözléssel Magyar-Kimle, 1908. április. *Szieber Ferenc*, róm. kath. kántortanító.

Adományok a kath. népnevelésre. A *besztercebányai egyházmegyében*, amint a f. évi VI. számú egyházmegyei körleveléből olvassuk, az elmúlt évben a bajmóci espereskerület a *bajnai iskolatestvérek számára* 11 koronát gyűjtött és az *egyházmegyei kath. népnevelő egyesület javára* rendezett templomi gyűjtésekből 749 K 98 fillér folyt be.

Adomány egy iskolának. *Misencő József* resicabányai tanár és segédlelkész a székelyszentkirályi elemi iskolának szép ásványgyűjteményt ajándékozott.

Ünnepelnek egy tanítót. Úrom (Ó-Buda mellett) község április 11-ikét a szokottnál nagyobb terjedelemben ülte meg, mert összekapcsolta ezt a szeretet ünne-

vétel, mellyel közkezdveltségű főtanító- és kantortól, *Mussong Gyula* kartársunkat illette, amidőn ottani működésének 30 éves évfordulóját lelkesedéssel megünnevelte. Halaadó istentisztelet után a vendégsereg és a tanuló ifjúság jelenlétében *Miller József* plébános-igazgató üdvözölte a jubilánst, kinek érdemeit őszinte szavakkal méltatta. Felolvasta *Dr. Pórháska Ottó* kár püspök úrnak főpásztori elismerő leiratát, melyet *Mussongnak* ez alkalomra küldött. Irasbeli üdvözlőt küldött *Petri Mór* dr. kir. tanácsos tanfelügyelő, *Balics Ferenc* esperes tanfelügyelő, az úrömi orosz prépost *Kardossy György*, főbírárt *Almássy Sándor* pomázi főszolgabíró. Személyesen üdvözölte még: ő fensége *József kir. herceg* kegyúr képviselőjében, *Peterich Antal* arad. intéző úr, Úrömi község nevében *Stuhlfelder Antal* községi jegyző, a kör- és járási tanítók tolmácsaként, a piliscsabai igazgató-tanító, volt tanítványainak halaját *Schieszl Henrik* megyehívtársi tag tolmácsolta és a jelenlegi tanulókból 12 gyermek megható és szebbnél szebb beszéd kíséretében méltatta az ünnepeket érdemeit és tolmácsolta az elismerés, a szeretet, a hála és tisztelet szavait. *Mussong Gyula* megérdemelte az ünnepeket, mert fáradhatatlan buzgalommal elérte, hogy a székely faluban egy gyermek sem hagyja el az iskolát úgy, hogy ne tudna jól magyarul. Ő mint kiváló műveltségű tanító a magyar nép gyermekeinek lángelkű oszlopa. Az egyházi zené és művészetnek buzgó ápolója, a méhészet apostola a környéken, fatenyésztés kitartó gondozója, kifogástalan magaviseletű, becsületes és valódi kath. tanfőúr. Rászolgált a szeretetre, amelyet 30 éves munkájával nyújt ki, de megérdemelné fáradozásainak egyéb jutalmát is.

Szerkesztői üzenetek.

Gy. L. 1. A kath. tanítók szolgálati és fegyelmi szabályzatának javaslatát a nagymélt. püspöki kar f. hó 23-án tartandó tanácskozási ülésén tárgyalja. Ez a szabályzat az összes egyházmegyékre vonatkozik. 2. Az erdélyi egyházmegyében az eddig érvényben volt eljárásra nézve kérjen útmutatást az egyházmegyei tanfelügyelőségtől. — **E. A. 1.** Megsürgeljük. 2. Ha a hitközség külön hitvallásos iskolát tart fenn, a később szervezett községi iskola eljárása kivettelt 50% ismételt adót a kath. iskolát fenntartó hitközségi tagok fizetni nem kötelesek. L. 1868. törv. 36. §-át. — **K. S.** Az 1907. XXVII. t. c. 9. §-ban engedélyezett 200 kor. személyi pótlékért az arra érdemes kath. tanító folyamodjék a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Kérvényhez mellékelje a hitközségi iskolászéki elnök által kiállított működési bizonyítványt. A kérvényt az iskolászéki elnök az hivatalból terjessze be a kir. tanfelügyelőséghez. A törvény értelmében a kir. tanfelügyelő azt a közigazgatási bizottság elé terjeszti. A törvényhatósági bizottság véleménye alapján a miniszterium dönt, de a kérvényt elfutás előtt az illetékes egyházi főhatósághoz megküldi véleményezés végett. Kath. tanító csak az egyházi főhatóság véleményezésével kaphatja meg az említett személyi pótlékot. — **Sz. F.** A szolgálati szabályzat jóváhagyása ügyében a nagymélt. püspöki kar f. hó 23-án határoz. — **K. F.** Forduljon a *Szent-István-Társulat* könyvkereskedéséhez Budapest. IV., Keresztméri u. 4. — **K. N.** A választ elküldtük. Ismét választottunk. Várja meg a korpótlék kiegészítését. Kérje nyugdíjba beszámítható fizetésének újabb megállapítását és ennek megfelelően kérje nyugdíját. — **W. K. 1.** Sem törvény, sem szabály nem áll fenn arra nézve, hogy a beültetett gyümölcsfák értékeért az előbbeni iskolafenntartótól kártalanítást követelhesen. Ha szőlőshertől volna szó, a szőlőkarókat vagy elviszi, vagy megfelelő értéket kíván az utódtól kártalanítás címén. 2. A 4 hold földre a javadalmi felvétel elrendelését kereshet az iskolászék útján az egyházmegyei tanfelügyelőségtől. 3. A hatósági javadalmazási jegyzőkönyv, mely a közigazgatási hatóság részéről vételti

fel, alapul szolgál a fentartó által kiállítandó díjlevélhez. A díjlevelet a fentartó kiállíttatni köteles a törvény intézkedéseinek megfelelően. A javadalmi jegyzőkönyv és a díjlevél adataiban eltérés nem lehet. — **P. A.** Az iskolászéknek a lakásbért és a kertilletményt, meg kellett hogy állapítsa. Eljárása törvényes. — **F. J.** Mint nyugalmazott okleveles tanítónak adója kétszeresen számít. Lehet, hogy a nyugdíj után kivettelt adó már kevesebb s ezért maradt ki a virilisek közül. Hogy jövedelmét kétszeresen számítsák, azt a jogát az oklevél adja meg. 2. Az összeírás közszemére van kitéve és a törvényes időn belül felebbezést ad be írásban.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Egri érseki megye.

Parád róm. kath. iskolászéki kántortanítói állásra elhalálozás miatt pályázatot hirdet. Az állással a harangozóság együtt van. Kántortanítói jövedelem: rendes lakóhely melléköpülettel, 6-982 kat. hold szántóföld, 3.188 rét. A parádi gazdapároktól 1 véka kétszeres, 1/2 véka zab, 40 fillér, szellérpártól 1 véka rozs 40 fillér. Deputatum címen 71 kor. 30 fillér, földmunkaváltság címen 60 kor., kerpótlás címen 28 kor., stólából 200 kor. legkevesebb. Tanításért 41 kor. 26 fillér, 24 m. tüzifa, 12 m. az iskola fűtéséhez. Búcsúztatásoknál személyenkint 10 fillér. Harangozói jövedelem minden pártól fél véka rozs, 12 m. tüzifa, egy harangozástól 20 fillér, keresztes-avatástól 10 fillér, esküvőktől 40 fillér. Kötelességei a «Nepnevelő» 1906. évi 18-ik számban részletesen voltak felsorolva, ma is ugyanazok. Ha a harangozóság bármikor elválasztatik, a megválasztott a harangozói jövedelemtől kiesik és ezért semmi kerpótlásra nem számíthat. Keresztlevele, házassági, esetleg szabad állapotot igazoló lelkési bizonyítvány, tanképesítő oklevél működési és erkölcsi bizonyítvány mind azon helyekről, ahol pályázó volt, eredetben vagy hitelesített másolatban csatolandó a kérvényhez, mely *április 30-ig* beküldendő *Juhász Károly* plébánoshoz (Bodony u. p. Parád, Heves megye) később érkezett kérvény nem vetetik figyelembe. Választás a templomi próba után május 5. d. e. 10 órakor. A megválasztott jövedelmét az állás elfoglalásától étvezi. 117 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **kalocsai** róm. kath. iskolánál egy fűrtanítói állás üresedésbe jött. Évi javadalmazása: törzsfizetés 1100 korona: lakbér nőtlennek 200 korona, nőnek 360 korona: lakástisztogatási átalány 20 korona, kertilletmény 20 korona, irodai átalány 20 korona. Ezekhez járul még a törvényes korpótlék. A megválasztottnak kötelessége az iskolászék által kijelölendő osztályt vezetni, a gazdasági iskolában — esetleg az iparostanulónál is — megfelelő díjazás mellett tanítani. A kérvények a kalocsai róm. kath. iskolászékhez címezve *május 6-ikáig* bezárólag ngs *Boromisza István* kanonok-plébános, iskolászéki elnökhöz nyújtandók be. Az állás május 15-ikén elfoglalandó. Az *elnökség*. 119 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **nagynyáradi** (Baranya m.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettük *április 25-ig*. Java-

dalmazása : 800 kor. Ez összegben foglalják a második szoba, kert, földillemény. Egy butorozott szoba és egy ol keményfa. Az állás elfoglalása után azonnal megindítják az eljárást, hogy vagy a hitközség vagy pedig az állam a fizetést az 1907. 27. t.-c. értelmében kiegészítse. A tanító kötelessége a kijelölendő osztályokat vezetni, a templomban felügyelni és szükség esetén a kántoriakban segíteni. *Iskolaszék.* 115 1—1

Ritka alkalom! Cantu Caesar világtörténelme, melynek eredeti bolti ára füzve 100 korona, 17 szép félvászonkötésben 50 koronáért kapható. Cím a kiadóhivatalban. 118 1—1

151 praeludium

4 Ave Maria. 3 tantum ergo, 2 pastorale.
Kapható 3 korona 50 fillérért
Bázár Gyulánál, Orosházán (Békésmegye).
116—1

Államsegély - kérvény és mellékletei.

Utmutató a fizetés kiegészítési és korpótlék államsegély kérvényezéséhez, kérvénymintákkal és mellékleti űrlapokkal 2 korona

Tananyagbeosztási nyomtatvány

az évi tanmenetnek a rom. kath. vagy bármelyik Tanterv alapján tantárgyak és osztályok vagy osztályok és tantárgyak szerint külön lapokon.

Részletes Tanterv-nyomtatvány

az együttes osztályok tananyagának ugyanazon lapon való feldolgozására szolgáló füzetekben a 6. vagy 5. együttes oszt. számára 2 K. 4. oszt. 1-80 K. 3. oszt. 1-60 K. 2. oszt. 1-40 K. 1. oszt. sz. 1 K előleges beküldése mellett megrendelhető.

Gyermek Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely
712

Szőlőoltványok:

hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint.

Fásoltványok:

Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépségükkel, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra oltva a követ. ezó fajokban: **Fehér bortfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szilankamenka, Furmint, Sárfeher, Mézesfehér, Ezerjó, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling. **Vörös bortfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramón. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt. sima Rip. Port. II. oszt. 5 frt. gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt. gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt. gyökeres 2 éves gyökertű 18 frt. **Hazai nemes vesszők** sima 10 K. gyökeres 36 K a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár négyedrészét kérem beküldeni. **Hegyi bor:** siller, fehér 50 korona, vörös 60 korona.

SZÉKELY I. JÓZSEF
Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom.
698 19—20

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSO és TSA

Budapest. X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mérettel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. **Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig.** Tanároknak s lelkészeknek különös szalalékgondmány. Árjegyzék ingyen és bérmentes. Részletfizetés engedélyezve. 796

Csak kollegák kaphatják kedvezményes árban

a következő nagyhatású egyházi zeneműveket, amelyek kiválóan alkalmasak kántorválasztási próbaéneklésen, ünnepélyes miseken és egyházas jellegű koncerteken:

Miatyánk-Üdvözlégy	K 1.—
Hazafias Mária-dalok. I. füz. 2.— K. II. füzete	" 2.—
Mária-dalok. I. füzete	" 1.—
Asszonyunk szűz Mária. Mária-dalok. II. füzete	" 1.—
Hazánk Nagymasszonya. Mária-dalok. III. füzete	" 2.—
Köszöntsük Máriát. Mária-dalok. IV. füzete	" 1.—
Ave Maria. Mária-dalok. V. füzete	" 2.—
Immaculata. Mária-dalok. VI. füzete	" 1.—
Magyar Dallamos Ünnepi Praeludiumok az összes hangnemből, függelékek	" 4.—
Dudajáték. (C dur)	" 60.—

Megrendelhetők, — a pénz előzetes beküldése mellett bérmentes — a szerző kollegák címen: **KONTOR ELEK, BUDAPEST, VII. Thököly-ut 42. sz. II. em. 6. ajtó.** — Kisebbségi összeg bélyegben is küldhető. 472

Elismert esak elsőrangú műrekek a valódi

ZIMMERMANN-féle

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra.

Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.

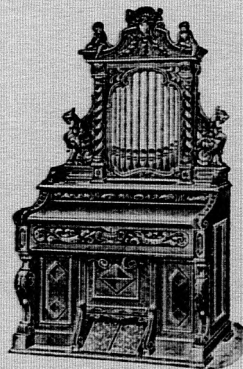
Nagyon ajánlatos különlegesség:

ZIMMERMANN-féle iskolaharmoniumok 170, 190 és 220 K.

Képviselet Ausztria-Magyarország részére:

HÖRL NÁNDOR POZSONY, Ventur-utca 24.

Képes árjegyzék ingyen.

Ujdonság! 456 Ujdonság!

Piano „Continental“

teljes zongorahanggal; elegáns elsőrendű Salon-Pianinot 560 koronáért

Csak a fenti cégnél kapható. Prospektus ingyen.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent imakönyvek.

Felnőttek számára :

	Korona		Korona
A keresztény apa. Modern társadal- munkban. Gondolatok keresztény apák számára. Imádságos könyvvel. Irta <i>Egger</i> <i>Agoston</i> . Fordította egy szatmármegyei aldozópap. Vászonskötésben... ..	2.—	<i>Halmekamp György</i> . Szép színes kép- pel, finom papíron, szép egész vászon- kötésben... ..	1.—
Börkötésben vörösmetszéssel... ..	3.20	Gömbölyített sarkú egész vászonkötésben	1.50
Börkötésben aranymetszéssel... ..	4.—	Imák és elmélkedések. Összeállí- totta <i>Flavigny grófja</i> . — Magyarra át- dolgozta <i>Gubicza István</i> . — I—II. rész egybekötve vászonkötésben... ..	4.—
Chagrínbörkötésben... ..	6.—	Chagrínkötésben... ..	6.—
Longre börkötésben... ..	9.—	Borjúbörkötésben... ..	10.—
Párnázott finom börkötés, festett díszítéssel	10.—	Imák és intelmek a magyar kath. hadfiak számára. Szent László képével. Irta <i>Molnár Vil Bertalan</i> . Kötve... ..	—20
Ecrasse börkötésben... ..	10.—	Imakönyv. Irta <i>Demény Dezső</i> . Az ima- könyv árai a különböző kötések szerint a következők:	
A keresztény anya. Joakaró taná- csok keresztény anyák és erettebb női ifjúság számára. Imakönyvvel. Irta <i>Egger Agoston</i> . Fordította egy szatmár- megyei aldozópap. Vászonskötésben... ..	2.—	17. sz. kötés. Chagrínbör, sima tábla, pré- selés nélkül... ..	16.50
Börkötésben vörösmetszéssel... ..	3.20	18. sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, préselés nélkül... ..	20.—
Börkötésben aranymetszéssel... ..	4.—	21a) sz. kötés. Maroquinbör, aranymonogr.	20.—
Chagrínbörkötésben... ..	7.—	3388. sz. Finom színes borjúbörk., bélelt puha táblával, aranynyomástú díszítés	20.—
Longre börkötésben... ..	9.—	3388/II. Ugyanaz kapcsolással... ..	21.50
Párnázott finom börkötésben... ..	10.—	6656. sz. kötés. Színes ekrázé, ma- roquinbörkötés bélelt puha táblával, arany ünyom, címfelirással és virágd.	20.—
Ecrasse börkötésben... ..	10.—	6656/I Ugyanaz kapcsolással... ..	21.50
Egy ösvény a szentek nyomdokain. Pél- dákban oktató imádságos- és énekes- könyv. Irta <i>Nagy Antal</i> . Füzve... ..	3.—	6666. sz. kötés. Borjúbörkötés színes márvány mintával, bélelt puha táblá- lával, arany ünyomatú keresztittel és dombornyomástú szín, virágdíszítet.	21.—
Egész vászonba kötve... ..	4.—	6666/II. Ugyanaz kapcsolással... ..	22.50
Egész bőrbébe kötve... ..	5.—	27. sz. kötés. Bagariabör, sima táblával, aranymonogrammm... ..	22.—
Aranyozott tábladíszszel, fényezett vászon- kötésben... ..	5.50	19. sz. kötés. Maroquinbör, sima táblával, moirée-előzékkel... ..	23.—
Chagrínbörkötésben... ..	6.—	21b) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel... ..	23.—
Tompá sarkú egész díszes vászonköt.	7.—	3570. sz. kötés. Finom ekrázébör, bélelt puha tábla, arany ünyomatú keresztittel és gyöngyökkel kirakott virágdíszítéssel	24.—
Igen finom vászonköt. tompasarkú la- pokkal... ..	8.50	3570/II. Ugyanaz kapcsolással... ..	25.50
Párnázott börkötésben... ..	12.—	5061. k. sz. kötés. Fekete vagy színes borjúbörkötés, egészen sima hajlítható táblával, hordozható párnázott börtokkal	25.—
Párnázott safflián börkötésben... ..	16.—	22a) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel, moirée-előzékkel... ..	26.—
Élő szent Olvasó. Imádságos- és éne- keskönyv az «Élő szent Olvasó»-ról nevezett Mária-Társulat igazgatói- és tagjainak használatára. VII. kiadás. Kötve... ..	—40	22b) sz. kötés. Maroquinbör, eredeti mo- zaikbetét, moirée-előzékkel... ..	35.—
Hitvalló. Katolikus imádságos könyv. A művelt férfiközönség részére. Vászons- kötésben... ..	3.—		
Börkötésben vörösmetszéssel... ..	4.—		
Börkötésben, aranymetszéssel... ..	4.60		
Chagrínbörkötésben aranymetszéssel... ..	6.—		
Párnázott börkötésben... ..	7.—		
Finom safflián börkötésben... ..	8.—		
Imádkozzál és dolgozzál. Imád- ságoskönyv munkások számára. Irta			